

Onderwerp: Programmaplan duurzaamheid

Ons kenmerk: 2024-003454

Nummer.

Elst, 23 januari 2024

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1. Vaststellen programma duurzaamheid
2. De incidentele subsidie 'lokale aanpak isolatie' à € 1.078.433 voor 2024 in te zetten voor het programmaplan Duurzaamheid en de financiële consequenties hiervan te verwerken in de begroting.
3. Vanuit de algemene reserve € 202.101 beschikbaar te stellen in 2024 voor het programmaplan Duurzaamheid en de financiële consequenties hiervan te verwerken in de begroting.

2. Inleiding

Juni 2023 heeft u de contouren programmaplan duurzaamheid vastgesteld. In de daarop volgende periode zijn deze nader uitgewerkt in een programma duurzaamheid. Dit document ligt nu voor ter besluitvorming. In dit programmaplan staan de ambities, doelstellingen en activiteiten beschreven voor de periode 2024 t/m 2026 rondom energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteit en circulariteit. In lijn met de contouren programmaplan duurzaamheid is al gestart met de uitvoering van verschillende onderdelen waarvoor al eerder separate besluitvorming heeft plaatsgevonden. In het programmaplan zijn de activiteiten beschreven die primair onder de programmatische aanpak vallen. Duurzaamheid maakt ook onderdeel uit van andere (beleids)documenten of werkwijzen.

3. Doel en beoogd effect

Het programmaplan geeft richting aan sectorale beleidsnotities, plannen, projecten en activiteiten. Ook biedt het houvast voor een integrale programmatische en structurele werkwijze binnen de organisatie en samenwerking met de samenleving. Dit is de basis voor de realisatie van de doelstellingen en ambities rondom energietransitie, biodiversiteit / klimaatadaptatie en circulariteit. Uitvoering van het programma draagt bij aan een duurzame en toekomstbestendig Overbetuwe.

4. Argumenten

1.1. Realisatie ambities en doelstellingen

Het programma duurzaamheid beschrijft de doelstellingen en activiteiten om de vastgestelde ambities te behalen. Door deze aanpak en dit kader kan sturing worden gegeven aan de gemeentelijke inzet en samenwerking met andere stakeholders. Het programmaplan creëert ook duidelijkheid wat anderen van de gemeente mogen verwachten. Om de doelstellingen te behalen zijn niet alleen inhoudelijke doelstellingen noodzakelijk maar ook een procesmatige aanpak en inzet op een intensieve samenwerking met de samenleving.

2.1 en 3.1 De financiële middelen zijn noodzakelijk voor behalen doelstellingen en ambities
Zonder deze financiële middelen is er geen uitvoeringscapaciteit / middelen beschikbaar om alle doelstellingen en ambities te behalen conform het programmaplan. Deze middelen zijn onder meer nodig voor aanvullende inzet voor de ondersteuning van mensen met woningen met een slecht energielabel en beperkte financiële middelen om maatregelen te nemen, maatregelen warmtetransitie en uitvoering van het soorten- management plan.

2.2 en 3.2 De financiële middelen zijn beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatakkoord

Bij de decembercirculaire 2019 is € 202.101 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatakkoord, onderdeel warmtetransitie. Deze middelen zijn in 2019 per abuis ten gunste gebracht van de algemene reserve in 2019. Daarnaast dienen inkomsten en uitgaven van de incidentele subsidie 'lokale aanpak isolatie' rechtmatig geraamd te worden. Beide is een bevoegdheid van de raad en via dit voorstel kunnen de middelen ingezet worden voor de uitvoering van het programmaplan Duurzaamheid.

5. Kanttekeningen en risico's

1.1 Financiële middelen uit WRP noodzakelijk voor uitvoering vanaf 2025

In 2024 worden het water- en rioleringsprogramma (WRP) en de lokale adaptatie strategie (LAS) opgesteld en voorgelegd voor bestuurlijke besluitvorming. Deze documenten beschrijven de lange termijn strategie en doelstellingen op het gebied van rioleringsbeheer en waterberging. Met het vaststellen van het WRP in 2024 komen naar verwachting ook meer financiële middelen beschikbaar voor klimaatadaptatie. Dit is pas beschikbaar vanaf 2025 na het vaststellen van de nieuwe rioolheffingen. Om in 2024 toch uitvoering te kunnen geven aan acties rondom klimaatadaptatie vindt een eenmalige grotere bijdrage vanuit programma duurzaamheid plaats. De plannen voor 2025 worden deels bepaald door het WRP en lokale adaptatiestrategie. Mocht deze aanvullende financiering niet beschikbaar komen, is het niet mogelijk om alle ambities en doelstellingen rondom klimaatadaptatie te realiseren en moeten keuzes gemaakt worden.

6. Financiën

In de huidige programmabegroting 2024 zijn diverse middelen beschikbaar voor het programmaplan duurzaamheid. De financiële middelen bestaan uit structurele budgetten en eenmalige budgetten die deels vrij besteedbaar zijn maar grotendeels besteed dienen te worden aan het doel waarvoor de middelen beschikbaar gesteld zijn. Het geringe gedeelte dat vrij besteedbaar is, is wel benodigd om de doelstellingen van de verplicht besteedbare middelen te kunnen realiseren.

Voor het programmaplan zijn twee structurele budgetten beschikbaar. In de huidige begroting onder programma 1 'Duurzame en gezonde samenleving' is het reguliere budget duurzaamheid van € 181.000 opgenomen. Daarnaast heeft het Rijk vanaf 2023 de specifieke uitkering (Spuk) CDOKE beschikbaar gesteld. De toezichthouder van de provincie heeft middels een brief in 2023 aangegeven dat deze middelen als structureel beschouwd mogen worden. Deze middelen zijn daarom jaarlijks in de huidige begroting opgenomen.

Naast de structurele middelen zijn er ook incidentele middelen beschikbaar. Deze eenmalige middelen mogen wel over meerdere jaren besteed worden. De eenmalige middelen bestaan onder andere uit de bestemmingsreserve duurzaamheid, restant toegekende middelen vanuit de meicirculaire 2022 voor klimaatakkoord, toegekende middelen vanuit decembercirculaire 2019 voor warmtetransitie en Spuk lokale aanpak isolatie. Daarnaast zijn of worden er nog een reeks aan subsidies aangevraagd. De toekenning van nieuwe subsidieaanvragen zullen worden verwerkt via de reguliere P&C-cyclus.

Bij de decembercirculaire 2019 is € 202.101 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatakkoord, onderdeel warmtetransitie. Deze middelen zijn in 2019 per abuis ten gunste gebracht van de algemene reserve in 2019. Het verwacht vrij besteedbaar deel van de Algemene Reserve per 1 januari 2024 bedraagt € 3.982.000. Met instemmen van dit voorstel wordt het verwacht vrij besteedbaar deel van de Algemene Reserve € 3.780.000. Voor het verloop van de Algemene Reserve vanaf 1 januari 2024 verwijzen wij u naar de bijlage 'Verloop Algemene Reserve' onder het agendapunt Administratieve- en begrotingswijzingen van deze vergadering.

De inkomsten en uitgaven van de incidentele subsidie 'lokale aanpak isolatie' dienen nog rechtmatig geraamd te worden. Daarnaast dienen inkomsten en uitgaven van de incidentele subsidie 'lokale aanpak isolatie' rechtmatig geraamd te worden. Via dit raadsvoorstel wordt daarom gevraagd om deze middelen beschikbaar te stellen voor dit programmaplan.

Het restant van de financiële middelen van de meicirculaire 2022 zijn beschikbaar onder voorbehoud van overheveling naar 2024. De overheveling wordt meegenomen in het reguliere proces bij de Jaarrekening 2023. De benodigde middelen vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid worden in het desbetreffende jaar waarin de besteding plaatsvindt via de reguliere bestuursrapportages aangevraagd.

Tabel 1 geeft een overzicht van de beschikbare financiële middelen voor programma duurzaamheid voor de komende jaren.

Tabel 1: Beschikbaar budget duurzaamheid 2024 – 2026

Structureel beschikbaar	2024	2025	2026
Begroting gemeente Overbetuwe	€ 181.000	€ 181.000	€ 181.000
SPUK CDOKE ¹	€ 805.578	€ 812.820	€ 798.336
Restant SPUK CDOKE gelden 2023	€ 420.000		
Subtotaal	€ 1.406.578	€ 993.820	€ 979.336
Incidenteel beschikbaar			
SPUK lokale aanpak isolatie (LAI)	1.078.433		
Budget Rijk 2019 warmtetransitie	€ 202.101 ²		
Bestemmingsreserve duurzaamheid	€ 402.000		
Middelen meicirculaire 2022	€ 305.000 ³		

¹ Capaciteit voor decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) .

² Middelen warmtetransitie 2019 in de algemene reserve, onder voorbehoud van goedkeuring raad

³ Restant beschikbaar in 2023, onder voorbehoud van overheveling naar 2024.

TOTAAL Incidenteel beschikbaar	€ 1.987.534		
Aangevraagd of nog aan te vragen			
Wijk van de toekomst	€ 80.000		
SPUK natuurinclusief isoleren	€ 178.000		
TOTAAL nog beschikbaar komen	€ 258.000		
Totaal beschikbaar voor duurzaamheid	€ 3.652.112	€ 993.820	€ 979.336

Zoals aangegeven mogen de incidentele middelen uit bovenstaande tabel 1 in meerdere jaren besteed worden. De beschikbaarheidsstelling vindt voornamelijk plaats in 2024, echter zullen de bestedingen in latere jaren plaatsvinden. Het totaal aan beschikbaar middelen voor 2024 – 2026 bedraagt € 5.625.000. Deze middelen komen overeen met de geplande uitgaven per inhoudelijke thema zoals opgenomen in onderstaande tabel 2.

Tabel 2 geeft de bestedingen per inhoudelijk thema weer. In de praktijk is het niet mogelijk om de inhoudelijke thema's als losse onderdelen te zien maar is hier vaak sprake van afhankelijkheden. Zo zorgt de aanpak voor natuurinclusief isoleren voor het mogelijk maken van de isolatieopgave en versterkt dit de biodiversiteit en het leefgebied voor beschermde soorten. Daarnaast wordt binnen het proces van de warmtetransitie ook aandacht besteed aan biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulariteit en participatie en versterken sociale cohesie. Onderstaande verwachte uitgaven worden gedekt uit de beschikbare middelen zoals benoemd in tabel 1.

Tabel 2: Verwachte uitgaven per inhoudelijk thema

	2024	2025	2026
Energietransitie	€ 1.230.000	€ 1.130.000	€ 1.290.000
Klimaatadaptatie en biodiversiteit	€ 200.000	€ 150.000	€ 150.000
Circulariteit	€ 100.000	€ 150.000	€ 200.000
Overig	€ 250.000	€ 200.000	€ 200.000
Onvoorzien	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
TOTAAL	€ 1.905.000	€ 1.755.000	€ 1.965.000

7. Duurzaamheid

Het programmaplan duurzaamheid beschrijft de doelstellingen en activiteiten om de ambities rondom duurzaamheid te realiseren. Dit is een integrale aanpak waarbij invulling wordt gegeven aan de inhoudelijke pijlers energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteit en circulariteit. Participatie en communicatie is een randvoorwaarde voor realisatie van de inhoudelijke doelstellingen.

8. Vervolg

Planning

Na besluitvorming worden de activiteiten zoals in het programmaplan de komende jaren uitgevoerd.

Na vaststelling van het programmaplan vindt interne en externe communicatie plaats.

De gemeente vervult meerdere rollen. Bij nieuwe beleidsvorming is de gemeente vaak initiatiefnemer. Bij de uitvoering is in veel gevallen sprake van interactie en participatie met inwoners, bedrijven en maatschappelijke stakeholders. De gemeente kan immers niet alles zelf doen en realisatie van de doelstellingen is afhankelijk van de inzet van anderen. De gemeente kan informeren, stimuleren en faciliteren, maar vaak is er geen mogelijkheid voor dwang of handhaving. Communicatie en participatie maakt een integraal onderdeel uit van het programma duurzaamheid en is een randvoorwaarde voor het realiseren van de doelstellingen.

Monitoring en rapportage maken een integraal onderdeel uit van het programma duurzaamheid. Verantwoording vindt zoveel mogelijk plaats in lijn met de bestaande P&C cyclus. Voor de Politieke avond van 11 juni 2024 wordt een RTGC aangevraagd over monitoring programma duurzaamheid voor de komende jaren. Het streven is dat de monitoring eind 2024 volledig is ingevuld.

R.P. Hoytink-Roubos

1. Programmaplan duurzaamheid
2. Contouren programmaplan duurzaamheid
3. Concept-raadsbesluit Programmaplan Duurzaamheid

De behandelend ambtenaar is Anne ten Brummelhuis. Technische vragen dienen uiterlijk donderdagmorgen om 08:00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl